

KLAR FOR TINGET

Stein Erik Lauvås kan puste lettet ut etter en lang valgkamp. Den endte med plass på Stortinget. Om noen dager er han på plass på Løvebakken. Side 3

SKOGDAG PÅ FREDRIKSTEN

Havass Skog inviterte til skogdag på Fredriksten festning i Halden. Blant mange aktiviteter ble det også grillet villsvin fra Aremarks skoger. Side 9

NY LEKEPARK I ØRJE

Det er deilig å være barn i Marker! Nylig ble en ny, flott lekeparks åpnet midt i Ørje. De mange innbudte barna lot seg ikke be to ganger! Side 16

En herlig dag på Kørren!

Barne- og ungdomsfestivalen i Rømskog ble nok en gang er suksess. I strålende vær fikk barn i alle aldre boltre seg i et utall flotte lekeapparater. Mellom slagene kunne både store og små besøke dyr, spise grillet fisk og selvfølgelig bare kose seg.

Side 18 og 19

AVISA Grenseland

OKTOBER 2013

Aremark

Innbyggere: 1.425
Areal: 321 km²
Kommunesenter: Fosby
Ordfører: Geir Aarbu (Sp)

Marker

Innbyggere: 3.586
Areal: 413 km²
Kommunesenter: Ørje
Ordfører: Stein Erik Lauvås (A)

Rømskog

Innbyggere: 689
Areal: 183 km²
Kommunesenter: Rømskog
Ordfører: Kari Pettersen (KrF)

LEDER

Hva vil vi i Grenseland?

Velgerne har talt. Det blir et solid borgerlig flertall på Stortinget de neste fire årene. Regjeringsskiftet åpner også for en ny og hardere runde om kommunestrukturen her i landet. Kanskje det er en av årsakene til at Aremark, Marker og Rømskog var de eneste kommunene i Østfold med rød-grønt flertall. Og alle tre var blant de beste i valgdeltakelse. Rømskog best, Aremark nummer to og Marker på øvre halvdel. Folk i Grenseland har meninger om kommunestruktur. Men nå er tiden inne til å ta diskusjonen. Hvordan vil vi at fremtidens Grenseland skal se ut?

Den danske rockepoeten Kim Larsens største slager heter «Hva gjør vi nu, lille du?». Det spørsmålet er relevant for oss i Grenseland. For det vil skje noe. Spørsmålet er bare når det vil skje og hva som vil skje. At Aremark, Marker og Rømskog forblir egne kommuner, er ønskelig, men antagelig lite sannsynlig. Hvilken vei skal vi da velge? Det er viktig at vi umiddelbart tar grep om rattet. Vi kan og bør påvirke prosessene som allerede så smått er i gang. Jo bedre rustet vi står, jo bedre løsninger får vi. Det handler om å ta vare på lokalsamfunnene på beste måte. Hvordan det skal organiseres, er det andre som avgjør. Men vi har lov til å mene noe om hvordan vi vil ha det i eget hus.

AG har i mange år ivret for å beholde Aremark, Marker og Rømskog som egne kommuner. Det toget er nok i ferd med å gå, selv om hver kommune jobber iherdig for sin selvstendighet. Da får vi se på

plan B og plan C. I våre øyne er nest beste løsning å utvikle Grenseland-samarbeidet ytterligere. De tre kommunene sammen, med Ørje som «hovedstad», hadde passet oss godt. Men på Stortinget er det neppe godt nok. Vi blir ikke mer enn drøyt fem tusen innbyggere med en slik løsning. Da lanserer vi like godt plan C. Den er mer radikal og krever nytenkning, men er gjennomførbar om man vil. Men det må tenkes annerledes og trekkes nye grenser på kartet. Aremark, Marker og Rømskog får med seg nærliggende områder med samme lynne, mentalitet og hovednæringer. Dagens kommunegrenser ble mer eller mindre tegnet tilfeldig i en tid da vi brukte hest og vogn. Et moderne samfunn har andre utfordringer, og det er ikke sikkert at det er godt nok bare å slå kommuner sammen. Kanskje kan det vært lurt å tenke helt nytt.

Med satsingen på Regionalpark Haldenkanalen, kan geografien rundt vassdraget danne grunnlaget for en egen kommune. Da vil jordbruk, skogbruk og reiseliv være felles satsingsområder, og det vil dessuten bli enklere å holde orden på vannkvalitet og andre miljøspørsmål. Og vi i Grenseland slipper å bli påtvunget bysamfunnenes særegenheter. Må vi til byen, reiser vi dit. Det er en grunn til at vi her i Grenseland har valgt å bo på landet. En løsning som her er antydning vil bety en stor kommune bestående av Aremark, Marker, Rømskog, søndre del av Aurskog-Høland, som naturlig sokner til Haldenkanalen, østre del av Eidsberg (Hærland) og østre del

av Rakkestad (blant annet Degernes). Disse områdene har mer til felles med oss enn de har til en stor bykommune. I tillegg bør Torpedalen og øvrige områder rundt Femsjøen gå inn i en fremtidig Haldenkanalen-kommune. En slik løsning – vanskelig, men slett ikke umulig – vil sørge for at vår egenart beholdes. Vi vil få tilstrekkelig antall innbyggere, og vi vil ha Ørje som «hovedstad», et tettsted i rivende positiv utvikling.

Ekspertene og analytikere har lekt med ulike kommunekonstellasjoner. For vår del verserer det forslag om Aremark til Halden, Marker til en storkommune i indre og Rømskog helt ut av fylket, til Aurskog-Høland eller til noe enda større. Vi håper at disse forslagene aldri blir en realitet. Da vil våre lokalsamfunn smuldre opp. Historien viser at det skjer når kommuner slås sammen. Og særlig når en stor kommune «spiser» en liten. De som inngår et jevnbyrdig og «frivillig» ekteskap har langt bedre mulighet til å få et lykkelig samliv. Derfor er det bedre å tenke kreativt og positivt enn å prøve å stoppe et tog som stadig øker farten.

Ingen vet hva utfallet av den nye kommune- og fylkesorganiserings vil bli. Men den som vil oppnå et gunstig resultat, må på banen. Det eneste som er sikkert er at ingenting er sikkert. Men at vi her i Grenseland vil ha tre selvstendige kommuner i fremtiden er mer enn tvilsomt. Valgresultatet i høst bærer bud om at våre småkommuner synger på siste verset. Enten vi liker det eller ikke.

Avisa Grenseland resten av året

Avisa Grenseland kommer ut hver måned også i høst. Her er utgivelsene resten av året:

- Torsdag 24. oktober
- Torsdag 28. november
- Torsdag 12. desember

Runo Lilleasen ny sogneprest

En kjent og kjær kjenning i Grenseland er tilbake i «manesjen». Runo Lilleasen er ansatt som ny sogneprest i Rødenes, Klund og Rømskog.

Lilleasen var sogneprest i Marker Prestegjeld fra 1990 til 1997. I to år fra 2002 var han prostiprest i Marker. Frem til nylig var Runo Lilleasen administrerende direktør og rektor ved Diakonova.

Avisa Grenseland er et felles organ for grensekommunene Aremark, Marker og Rømskog.

Utgitt av Grenseland Media AS
Redaktør: Øyvind Ottersen
Redaksjon: Tore Robert Klerud
Grafisk design: Byline AS

Besøksadresse:
Avisa Grenseland
Fosby, 1798 Aremark
Telefon: 468 24 777

E-post: oyvind.ottersen@grenselandmedia.no
Trykk: Edda Trykk
Forsidefoto: Øyvind Ottersen

Fra Ørje til Løvebakken

Så er det endelig klart, det de fleste ventet og håpet på; Stein Erik Lauvås (A) ble valgt inn på Stortinget.

- Veldig morsomt. Jeg gleder meg, sier en glad, lettet og litt sliten Marker-ordfører.

ØVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Skjønt Marker-ordfører er ikke lenger en korrekt tittel. Da vi snakket med ham, var han ordfører, men når dette leses er Lauvås fritatt fra sine politiske verv i Marker kommune ut inneværende kommunestyreperiode. Etter ti år som ordfører bytter Stein Erik ut klubba med plass i Norges nasjonalforsamling.

- Valget var veldig spennende helt til langt utpå kvelden da jeg skjønte at det gikk veien, sier Lauvås.

Arbeiderpartiet gjorde et brukbart valg i Østfold, men måtte se at stortingsgruppa ble redusert fra fire til tre. Men Lauvås sto som nummer tre, og hans plass var egentlig aldri truet.

Ny ordfører

- Når er du på plass i ny jobb?

- Formelt er det fra 1. oktober. Det nye stortinget konstituerer seg 9. oktober. Så jeg er vel fysisk på plass en gang mellom der, svarer Lauvås.

- Og hva skjer i Marker?

- Jeg har søkt fritak ut perioden. Det betyr at det må velges ny ordfører.

Hvem som tar over etter Stein Erik Lauvås var ikke avklart da Avisa Grenseland gikk i trykken, men når dette leses, skal alt være på plass.

- Arbeiderpartiet har foreslått Kjersti Nythe Nilsen som ny ordfører. Jeg har forstått det slik at det er en løsning det er flertall for, men det er kommunestyret som avgjør saken 24. september. Det samme kommunestyret skal behandle min søknad om fritak, og straks vedtaket er fattet, er min tid som ordfører over, i hvert fall i denne omgang, sier Lauvås.

Lys fremtid

- En løsning med Kjersti som ordfører blir veldig bra. Jeg har full tillit til at hun og resten av politikere og administrasjon i Marker vil drive kommunen videre i samme positive spor. Marker har en lys

Stein Erik Lauvås har forlatt ordførerstolen etter ti år i Marker kommune. Om få dager er han på plass som stortingsrepresentant.

fremtid. Fra min plass på Tinget skal jeg følge godt med. Forhåpentligvis klarer jeg å bidra til at både Marker, Indre Østfold, hele Østfold og resten av landet skal gå gode tider i møte.

- **Vemodig å forlate ordførerstolen?**

- Det har vært ti spennende år.

Men når man først satser på noe nytt, er det viktig å ha fokus på det. Men jeg er fra Marker og skal selvsagt ikke glemme det.

Tredje fra Øymark

Stein Erik Lauvås blir historisk når han tar fast plass på Tinget. Han er den tredje stortingsrepresen-

tanten fra Øymark. Først ute var Anton Mosbæk på 1930-tallet. Så kom Ingvar Bakken, som var på Tinget mens Øymark ennå var egen kommune. Han fortsatte til lenge etter at Øymark og Rødenes slo seg sammen og dannet Marker kommune på 1960-tallet. Nå er det Stein Erik Lauvås som tar opp arven.

Interessant om dialekter

Det er ikke godt å si «høffer folk snakker som døm gjør i Marker». Men er det noen som kan komme tett opptil svaret, er det Ruth Vatvedt Fjeld. Nylig holdt hun foredrag i Marker Historielag.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Ruth Vatvedt Fjeld er opprinnelig fra Aremark. Men i flere tiår har hun jobbet med språk i hovedstaden, både på universitetet og i NRK. Hun er en av Norges fremste eksperter på språk og dialekter.

– Det er deilig å komme hit til Østfold. Da kan jeg bruke min Aremark-dialekt uten at folk flirer og ser rart på meg, sier hun.

Skal være stolte

Av en eller annen grunn har Østfold-dialektene er dårlig rykte. Det er synd, for vi har mange fine dialekter som vi bør være stolte av. Ikke minst her i Grenseland.

Ruth Vatvedt Fjeld tok for seg mange sider av våre lokale dialekter. For vi snakker i flertall. Det går et språklig skille ett eller annet sted i Ørje-området.

– Ja, det er riktig. I Øymark er det en annen dialekt og mange andre ord enn vi finner i Rødenes. Men språket er stadig i endring. Folk flytter og folk gifter seg. Og de påvirkes språklig fra alle kanter. Men det er morsomt å høre at de lokale dialektene fortsatt finnes og brukes, sier Ruth Vatvedt Fjeld.

Temakvelder

Marker Historielag er et aktivt lag som titt og ofte arrangerer te-

Høffer snakker folk som døm gjør i Marker?

Ruth Vatvedt Fjeld, opprinnelig fra Aremark, er en av landets fremste eksperter på norsk språk og dialekter. Nylig holdt hun et meget interessant foredrag i Marker Historielag.

makvelder. I hovedsak skjer det i flotte omgivelser i foajeen i Marker Bo- og Servicesenter. En hard kjerne av medlemmer, godt voksne i alder, møter opp og suger til seg interessant lærdom. Som høffer døm snakker som døm gjør i Marker. Ruth Vatvedt Fjeld er brennende opptatt av språk, og derfor blir det både morsomt og interessant å høre om dialekter, språkutvikling og lokale språkvarianter.

Tidlig på 1900-tallet var Aremark og Øymark én kommune. Så skilte de lag. På 1960-tallet gikk Øymark og Rødenes sammen og dannet Marker kommune.

– Var det lurt? Spurte Ruth Vatvedt Fjeld, med glimt i øyet.

– Språklig sett burde Aremark og Øymark fortsatt vært sammen, for der er mye likt. I Rødenes har de et helt annet mål, sier hun.

Grundig innføring

Ruth Vatvedt Fjeld ga tilhørerne en grundig innføring i språk, dialekt og uttale. Så grundig at hun startet med en anatomivelse der hun tok for seg munnhulen og hvor de ulike

lydene lages. Dermed hadde man bakgrunn nok for å forstå tynne og tykke L-er, e-æ-ä og varianter av disse.

– Alfabetet er ikke godt nok til å forklare lyder. Men vi får en pekepinn, sa språkeksperter, som etterlyste dokumentasjon av lokale dialekter.

– Det finnes lite dokumentasjon, og det er ikke mange lydopptakene vi har heller. Så hvis noen sitter på

noe av interesse, er det viktig at det kommer fram. For våre lokale dialekter er fine og viktige, og de gir oss en lokal tilhørighet vi skal være stolte av, sa hun.

Foredrag som dette er lærerike, spennende og interessante. Synd at unge mennesker ikke får det med seg. Her har Marker Historielag og andre tilsvarende foreninger en stor utfordring.

Godt fremmøte, men urovekkende høy gjennomsnittsalder når lokale historielag inviterer til temakvelder. Her foredrar Ruth Vatvedt Fjeld om lokale dialekter.

EN PLASTBEDRIFT MED 40 ÅRS ERFARING

Vakuumforming
og CNC-fresing
av plast

Ny Plast

Moene, 1798 Aremark. Telefon 69 19 84 88
www.nyplast.no • e-mail: benthe@nyplast.no

GRANLI RØR AS

Vi tilbyr følgende:

- Nybygg
- Rehabilitering
- Service
- Sanitæranlegg
- Varmeanlegg
- Kloakkrensing
- Vannrensing
- Gassanlegg

Granli Rør AS

Nesveien 20, 1870 Ørje
Tlf: 69 81 12 71
Mob: 90 91 42 32
stig-erik.granli@granliror.no
www.granliror.no

Fikk flotte sykkelhjelmer

I tolv år på rad har Gjensidige Marker delt ut sykkelhjelmer til fjerdeklassingene i Grenseland. Nylig fikk A- og B-klassen på Marker skole flunkende nye hjelmer.

ØVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Barn i småskolen vet at de begynner å bli store når en representant fra Gjensidige Marker tar kontakt. Barna gleder seg til de kommer i fjerde klasse, for da får de ny, flott hjelm. Den tradisjonen er barna helt bevisste på.

– Det er tolvte året på rad at vi gjør dette, og det er like hyggelig hver gang, sa Ingerd Eng fra brannkassa. Foran forventningsfulle barn fortalte hun om hvorfor det er viktig å bruke hjelm. Mange av barna fortalte historier om folk de kjenner som har vært utsatt for sykkeluhell. Ingen av barna er det minste i tvil om at det både er viktig og tøft å bruke sykkelhjelmer.

63 hjelmer

I år deler det lokale forsikrings-selskapet ut 63 hjelmer, fordelt på 43 i Marker, 17 i Aremark og tre i Rømskog.

– Antallet varierer fra år til år, sier Ole Bergquist. Han har drevet med dette i mange år.

– Årets kull er ikke av de største. Det meste vi har delt ut er 78.

– Ser dere noen effekt av hjelmbruken?

– Slikt er vanskelig å måle. Men det er forebyggende arbeid, og i Gjensidige Marker fokuserer vi nettopp på å forebygge skader og ulykker, sier Bergquist.

– Å dele ut hjelmer til barna er noe av det hyggeligste vi gjør. Nå har vi holdt på med dette i tolv år, og det betyr at de første som fikk hjelm av oss er blitt 22 år og voksne, sier Ole Bergquist.

I neste utgave av Avisa Grenseland skal vi presentere fjerdeklassingene i Rømskog og Aremark med sine nye sykkelhjelmer.

En flott gjeng med fjerdeklassingene i Marker ble både glade og stolte da de fikk hver sin flotte sykkelhjelmer av Gjensidige Marker.

MESTERHUS

– det blir som avtalt

NORGES STØRSTE HUSBYGGER ER I DITT NÆRMILJØ

Mesterhus sine arkitekttegnede hus bygges av lokale håndverkere med Mesterbrev. Husene er basert på skreddersøm som vi enkelt kan tilpasse dine behov. Nybygg, ombygg, påbygg eller rehabilitering, vi kombinerer dine ønsker med fagkunnskap og solid håndverk. Vi oppfyller husdrømmen, og vi gjør det med trygghet og faste rammer. Vi tilbyr mange hus, men bare ett løfte. Det blir som avtalt.

Bygg og takstfirma

J. Westlie & Sønner As

Sletta 11, 1870 Ørje • Tlf.: 69 81 17 05 • E-post: post@westlieas.no • www.westlieas.no

Pilegrimsvandring

Pilegrimsvandringen fra Nössemark til Aremark i sommer samlet 45 deltakere i flott sommervær. Denne gang var det litt flere svensker enn nordmenn. I fjor var det motsatt. Strekningen pilegrimene går måler 14 kilometer.

I over fem hundre år har romani-folket – taterne – vært en del av det norske samfunn. Om enn på sitt særegne vis. Mange lokalsamfunn har minner etter de reisende. Nord i Marker ligger Fantebyen. Der var det nylig en svært godt besøkt kulturdag.

Arne Jaavall tegnet et spennende bilde av Edvard Jørnehaugen. En mann Jaavall som ung traff mange ganger.

Interessen for de reisende – taterne – er åpenbart stor. Kulturdagen på Jørnehaugen trakk langt flere folk enn arrangørene hadde drømt om. Dette er bare et utsnitt.

Svein Norheim (t.v) i Halden historiske Samlinger har jobbet mye med taternes historie.

Stor interesse for Fante

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Ikke alle har vært like begeistret for taterne og deres spesielle måte å leve på. Og Norge som nasjon har ingen grunn til å være kjent av hvordan man skulle «løse taterproblemet». Det ble begått graverende overgrep i mange år, helt frem til vår tid. Vi skal spare leserne for detaljer. Slike kan man finne i andre fora.

Ildsjeler

Til tross for svært vanskelige livsvilkår hadde taterne en utrolig evne til å komme seg igjennom vanskelighetene. Sterke familieband, oppfinnsomhet og en ukuelig tro på at ting vil bli bedre var drivkraften for mange av dem.

I dag er mye av den tradisjonelle taterkulturen smuldret opp. Men fortsatt finnes miljøer, og taterne har sine egne interesseorganisasjoner. Det som gir grunn til optimisme, tross alt, er at det finnes utallige ildsjeler ute i de lokale historielagene og museene. Ildsjeler som bruker mye tid, krefter og penger på å dokumentere taternes liv og virke og ikke minst deres kulturelle arv. Et slikt prosjekt er Fantebyen nord i Rødnes. Der ligger Jørnehaugen, stua Edvard Jørnehaugen vokste opp i og kom tilbake til som voksen. Takket være Marker Historielag og andre som har viet mye tid på taternes historie, er interessen for denne delen av lokalhistorien vekket til live.

Mye er borte

Fantebyen er fellesbetegnelsen på en rekke boplasser i det nordøstre hjørnet av Rødnes. I dag er det meste borte, men Jørnehaugen er bevart. Mye takket være at det i sin tid ble lagt bølgeblikk på taket. Dermed var det noe igjen å bevare. Så har ildsjeler og økonomiske bidrag fra flere hold sørget for at stua er satt i stand og stedet bevart for ettertiden.

Kulturdagen på Jørnehaugen viser at mange synes at taternes historie er fascinerende. Edvard Jørnehaugen levde i annen halvdel av 1800-tallet og første halvdel av 1900-tallet. Det er lenge siden, men ikke mer enn at det fortsatt finnes førstehåndskilder. Arne Jaavall er et slikt «vitne». Han møtte Edvard mange ganger, og

Taterne har alltid vært dyktige håndverkere. Disse damene demonstrerte ulike teknikker.

Stua på Jørnehaugen er restaurert. I sin tid bodde mor og far og sju barn i huset, deriblant Edvard.

ebyen

under kulturdagen fortalte Jaavall med stor innlevelse, kjærlighet og respekt om den spesielle mannen som ble sett på som en original. Men som slett ikke hadde noen lett oppvekst og tilværelse der ute i skogen, av reisende slekt som han var. Og takket være flinke folk i det lokale historielaget og i Jørnehaugens Venner, lever arven og historiene om Edvard videre. Til glede for alle med interesse for den nære historie, men kanskje aller mest til glede for dem som har taterblod i årene og som er stolte av det.

Vi skal i en senere utgave av Avisa Grenseland komme tilbake til en mer utførlig omtale av Fantebyen, Jørnehaugen og taternes gjøren og laden i våre grensetrakter.

Monica og Lennart Karlsen fra Skien er reisende. De fremførte en rekke flotte tatersanger for de mange fremmøtte.

Besøk våre butikker:
**Vi selger alt
 i hageutstyr, hundefor, kattefor
 og driftsmidler til landbruket.**

ØRJE, Haldenveien 71
 Telefon 69 81 49 40

SLORAFOSS
 Telefon: 63 85 46 60

www.norgesfor.no

LØKEN TREVARE AS produserer vinduer og terrassedører i tre, et miljøvennlig materiale. Vi holder til på Ørje og har 37 ansatte, alle fra Marker eller nabokommunene.

Årsomsetningen nærmer seg nå 50 millioner kroner. Det gjør oss ikke bare til en betydelig bedrift i lokalsamfunnet, men også til den største trevarefabrikken i regionen Østfold, Oslo og Akershus.

Produktene selger vi i Sørøst-Norge, fra Arendal i sør til Hamar i nord.

For å hevde oss i et krevende marked med mye import må vi stadig være på hugget og utvikle og modernisere maskinparken. Og – ikke minst – vi må ha de beste folka.

www.lokentrevare.no

LØKEN TREVARE AS
 Industrivn. 6, 1870 Ørje. Tlf: +47 69 81 35 00. Epost: post@lokentrevare.no

Har du husket det aller, aller viktigste?

Det er enkelt å forsikre bilen og det nye kameraet. Litt tyngre er det å se for seg hvordan du skal kunne takle hverdagen på best mulig måte hvis livet blir vanskelig. Snakk gjerne med oss om hvordan du kan sikre deg selv og familien. Vi kan finne fram til en løsning som passer både deg og økonomien din.

Kom innom kontoret vårt i Ørje eller ring oss på 69 81 01 80, så hjelper vi deg.

Gjensidige Marker
gjensidige.no

Dagens moderne skogsmaskiner er raske og effektive.

Ikke lett å stable vedkubber når det blir mange av dem...

Magne Rekstad driver Fredriksten Kro. Her griller han et helt villsvin, felt i Aremark's skoger.

Barnas favorittstand under skogdagen på Fredriksten. Her fikk alle snekre så mye de ville.

Skogdag på Fredriksten

I anledning Norges Skogeierforbunds 100-års jubileum inviterte Havass Skog til familiedag på Fredriksten festning i Halden. Det ble en flott dag for store og små.

ØVVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Stevnesletta på Fredriksten, plassen foran kroa og nedenfor Karl XII-støtten, yret av liv. Det var boder, stands og kaffebål dandert som man gjør det ute i skogen, og det var demonstrasjon av moderne skogsmaskiner. Fra tømmer til flis, gjennom store, imponerende maskiner, håndtert av folk som kan sine saker.

Helstekt villsvin

Noe av det som tiltrakk seg flest skuelystne var tilberedningen av helstekt villsvin.

– Det er skutt i Aremark. Lokal, kortreist mat, med andre ord, sa Magne Rekstad, som tilberedte kjøttet etter alle kunstens regler.

Publikum fikk selvfølgelig anledning til å smake på grillet villsvinkjøtt. Det falt i smak hos de aller fleste.

Hensikten med familieskogdagen var naturlig nok å vise frem både

skogen og treets mange muligheter. For Havass Skog var det en fin anledning og en god mulighet til å nå ut til mange. Festningen i Halden syder av liv på denne tiden av året, og mange kom tilfeldig forbi arrangementet. Andre var på planlagt besøk. Alle fikk de et fint, hyggelig og uformelt møte med skogen og det moderne skogbruket.

Underholdning

Fra den lille scenen ble det servert underholdning. Haldens store revysønn Dag Sæther var for anledningen den legendariske «Sinnakællen». Den yngre garde var nok mer opptatt av andre aktiviteter. De fikk spikke, snekre fuglekasser, gå natursti og bygge trebru.

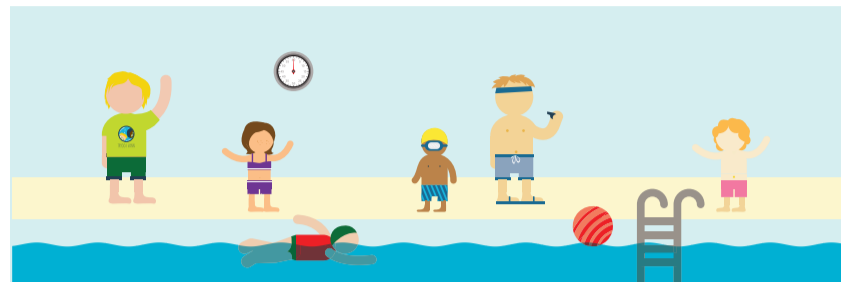
Familieskogdagen på Fredriksten var så vellykket at det er å håpe på lignende arrangementer i årene fremover. Det er ingen grunn til å vente til neste jubileum.

En kaffetår på ekte skogsvis. Intet smaker vel bedre enn svart kaffe rett fra bålet?

Gratis svømme- kurs i Aremark

Aremark har i høstferien fått to svømmekurs fra Norges Svømmeforbund. – Dette er et flott tilbud som også er gratis, sier Rita Berget Lindblad i kommunen.

ØVIND OTTERSEN, TEKST

Kursene inngår i Svømmeaksjonen 2013. Ifølge Kunnskapsløftet skal alle barn være svømmedyktige etter fjerde skoletrinn. Undersøkelser på landsbasis viser i dag at bare halvparten av landets tiåringer kan svømme 200 meter.

Trygg i vannet

Tusenvis av barn skal bli trygge i vann hvert år. Fra og med etableringen i oktober 2007 og frem til utgangen av 2013, har Gjensidigestiftelsen tildelt 64,5 millioner kroner til gratis svømmekurs for barn i alderen 6–10 år. Gjensidigestiftelsen har

tildelt nye 30 millioner for perioden 2014–2016, ti millioner kroner per år. Dette gjør at ytterligere 21.000 barn i Norge får muligheten til gratis kurs gjennom dette unike prosjektet. To av disse kursene er altså tildelt Aremark nå i høstferien.

Intensivkurs

Kurset arrangeres intensivt over én uke og omfatter fem klokke-timer undervisning i vann, samt en teoridel hver gang. Det er Haldens Svømmeklub som har ansvaret for undervisningen.

Interessert? Ta kontakt med Aremark kommune for mer informasjon.

Otteid Grendehus

- Velutstyrt selskapslokale
- Stor og liten sal
- Passer for selskaper/samlinger på 30–80 personer
- Bra utstyrt kjøkken
- God parkering
- Sentralt, «Midt i Otteid»

Pris på forespørsel; tlf. 901 84 012 / 419 26 185

www.marker-sparebank.no

SPARING
ER VERDENS
BESTE IDÉ

Det skal ikke så veldig mye til ...

Penger spart gir trygghet, fleksibilitet og muligheter. Sparing er nøkkelen til å realisere mye av det du ellers bare kan drømme om. Og det aller beste er at det ikke skal så veldig mye til. En beskjeden sum hver måned blir overraskende fort mye penger!

**Velkommen til
en prat om sparing!**

TELEFON 69 81 04 00
epost@marker-sparebank.no

[www.facebook.com/
markersparebank](http://www.facebook.com/markersparebank)

Marker
sparebank
– førstevalget

Tre-fire år på jordomseiling venter Linn Charlotte Klund fra Ørje og hennes tyske kjæreste Paul Lübbe. Turen har vært planlagt lenge, og 14. og 15. september ble det arrangert en tårevåt avskjedsfest i Ullerøy. Nå er de to 27-åringene godt i gang med sitt livs seilas. Disse bildene viser noe av det som skjedde før de to ga seg i kast med første etappe av det store eventyret. Foto: Privat.

Tårevåt avskjedsfest

Så har de kastet loss, Linn Charlotte Klund fra Ørje og hennes tyske kjæreste Paul Lübbe. Jordomseilingseventyret er i gang.

ØVIND OTTERSEN, TEKST

Kvelden før avreisen 15. september var om lag 40 familiemedlemmer og gode venner samlet i Olseng Marina i Ullerøy, der båten har ligget og forberedelsene gjennomgått til minste detalj.

– En koselig kveld med både overraskelser og noen tårer i øyekroken, forteller Linn Charlottes mor Evy.

– Men det var mer på lur, for på avreisedagen dukket enda en overraskelse opp; Slusebrass, korpset fra Ørje som hadde Paul som trommeslager i sommer. Han måtte til pers igjen, sier Evy Klund.

Klemmer og tårer

– Selve avreisen ble en følelsesladet

affære. Klemmer og tårer i massevis. Så var turen i gang, forteller mor Evy som like godt tar avskjed to ganger. Hun drar nemlig til Tyskland for å ta avskjed når båten forlater Pauls hjemby Wismar med kurs for Kanariøyene og deretter Karibien.

Den aller første rapporten fra Linn og Paul kom etter første natts seilas. Lite søvn og mye regn sørget for at det var to slitne ungdommer som ankom Grebbestad. Der var det en eldre mann som forbarmet seg over dem og lot begge få komme inn til en varm dusj og tørking av klær. Så vanket det frokost før turen gikk videre sydover.

«Det er tydelig at det finnes engler iblant oss, maken til snille folk!», var rapporten hjem til mor.

Høstmarked i Ørje sentrum

Handelsstanden i Ørje slår til igjen! Denne gang inviterer de store og små i hele Grenseland til stort høstmarked i Ørje sentrum. Det skjer lørdag 28. september.

Både tivoli og tog kommer til Ørje sentrum lørdag 28. september. Da er det Høstmarked, og handelsstanden lover en stor folkefest med marked og massevis av spennende attraksjoner og tilbud for store og små.

ØVIND OTTERSEN, TEKST

Høstmarkedet markerer slutten på en lang og flott sommer og innledningen på en ny årstid. Høsten kan være både vakker og spennende. Handelsstanden i Ørje ønsker naturlig nok å rette fokus mot både produkter og tjenester, men vel så viktig er det å skape liv og røre i sentrum. Ørje skal være et levende lite «bysamfunn», og da er det viktig å ha attraktive tilbud.

Endelig kommer toget!

Tog til Ørje var oppe til avstemning i kommunestyret i 1902. Ordførerens dobbeltstemme sørget for at forslaget ble nedstemt. Men man gav ikke opp håpet; Murgården ble i 1914 bygget for å kunne fungere som jernbanestasjon dersom toget likevel skulle komme til Ørje. Men slik gikk det altså ikke.

Men 28. september 2013 blir således historisk. Da kommer endelig toget til Ørje! Arrangøren av Høstmarkedet har leid inn toget til Kiwanis i Askim. Dette skal kjøre rundt i Ørjes gater, og alle som vil får være med gratis. Toget er sponset av Marker Sparebank.

Tivoli

En annen stor attraksjon blir et tivoli. Det er slett ikke dagligdags i Grenseland. Derfor bør barn og unge fra hele regionen valfarte til Ørje denne dagen. Det blir tivoli med en stor karusell, tre barnekaruseller, hoppeborg, trampoliner, sukkerspinn og popcorn. Tivoliet blir åpent allerede kvelden før og fortsetter hele høstmarkedlørdagen.

Marked i Storgata

I Storgata i Ørje blir det et tradisjonelt marked med salgsboder hvor man blant annet får kjøpt solsikker, hjemmelaget syltetøy og pickles, hjemmebakst, barneklær, leker, LP-plater, bøker og mye mer. Det blir også salg av mat og drikke.

I Rått og Roccocco skal de små få enda mer å glede seg over. Der arrangeres Bamses bursdagsfest.

I tillegg til de mange attraksjonene, har det lokale brannvesen varslet at de vil stille opp, og i Galleri Ørje Brug blir det høstutstilling.

Lørdag 28. september blir altså den rene folkefesten i Ørje sentrum. Det er bare å sette av dagen.

HØSTMARKED

Program

Tivoli! Toget kommer endelig til Ørje! Bamse feirer bursdagsfest! Høstutstilling! Marked!

Kl. 11–15: Høstmarked i Storgata. Salgsboder hvor du bl.a. får kjøpt hjemmebakst, hjemmelaget syltetøy, solsikker, barneklær, håndverksprodukter, aktiviteter i gata og mye mer. Salg av mat og drikke.

Toget kommer til Ørje! Gratis kjøring i Ørje sentrum.

Brannbil! Marker Brannvesen viser frem bannbilen sin.

Kl. 14: Bamses bursdagsfest på Rått og Rococco. Eventyr, kake, sang og moro – ta med ditt eget favoritt kosedyr!

Kl. 12–17: Høstutstillingen på Galleri Ørje Brug.

Mange gode høst-tilbud hos kremmerne!

Arrangør: Ørje Handelstandsforening
Kontaktperson: Kari Mosbæk Christensen, tlf. 924 48 634

Med forbehold om endringer

Fredag fra kl. 14

Lørdag fra kl. 11

Karuseller, hoppeborg, trampoliner, popcorn og sukkerspinn.

Skandinavisk Tivolipark

Samvirkelaget Bruktbutikk

Skolegata 1, 1870 Ørje

- Salg av klær til barn, ungdom, dame og herre.
- Stort utvalg av glass- og pyntegjenstander.
- Vi har masse flotte glass, kopper, skåler, tallerkener osv. • Salg av kaffe og vaffel.

Velkommen til en hyggelig handel!

Tirs., tors. og fre. 11–16. Lør. 11–14

BESØK VÅRE BUTIKKER:

Vi selger alt i hageutstyr, hundefôr, katterfôr og driftsmidler til landbruket

ØRJE: Telefon 69 81 49 40
SLORAFOSS: Telefon 63 85 46 60
TRØGSTAD: Telefon 69 82 43 00

**4 stk høstlyng i potte
Kun kr 100,-**

Tilbudet gjelder kun lørdag 28. september

Eggen Gartneri

AVD. ØRJE

Storgt. 47, Ørje. Tlf. 45 06 17 90

Bakergården Café

Brownies og kaffe

Lørdag kr 59,-

90 40
25 15

STORGATA 14, 1870 ØRJE
WWW.BAKERGAARDEN.NO

**TRENINGSTØY
- 30 %**

Tilbudet gjelder lørdag 28. september

NILSEN SPORT OG ELEKTRISK AS
Storgata 13, 1870 ØRJE
Tlf 69 81 11 44
Email: post@nilsen.g-sport.no

Lucky Lady

Skjønnhet Senter for alle

Din Frisør & Tattoo Studio

DAME-, HERRE- OG BARNEKLIPP*
FARGE* STRIPER* PERMANENT*
HÅR-EXTENSIONS*
VIPPE-EXTENSIONS*
VIPPE-PERMANENT*
DROP IN-TATOVERING*
PERMANENT MAKEUP*

Velkommen for timeavtale!

Tlf. 91 27 84 59

Trekanten 3, 1870 Ørje (ved Rema 1000)

LØRDAG 28. SEPT.

Eva Spa og Velværesalong

- FOTPLEIEBEHANDLING
- HUDPLEIE
- MASSJE
- SPA

• gavekort

Se våre smykker og skjerf!

LIES HOTELL, ØRJE
TLF. 97 63 15 77

Ditt lokale
forsikringselskap
i Aremark, Marker
og Rømskog

Tlf. 69 81 01 80
www.gjensidige-marker.no

GJENSIDIGE
Marker

Storgt. 55, 1870 Ørje

HØSTTILBUD på
VOLUMISM & CAREISM SHAMPOO
OG CONDITIONER

Kun kr.

99,-

pr. stk. Veil. 149,-

CUTRIN
PROFESSIONAL

Klippekroken
LIES HOTELL - 69 81 11 54

Markedslørdagen

-40%

O. MOSBÆK & CO

Storgt. 36, 1870 Ørje. Telefon 69 81 10 40

Sjokoladehagen

*Høsten på
Sjokoladehagen!*

- Nå også med egen nettbutikk
www.sjokoladehagen.no

Storgata 45, 1870 ØRJE, tlf 90 15 31 56

www.marker-sparebank.no

SPARING
ER VERDENS
BESTE IDÉ

Marker
sparebank

- førstevalget

AREMARK • MARKER • RØMSKOG
MOSS • RAKKESTAD

i gros hage

LØRDAG:
STORT RYDDESALG UTE!
-20% PÅ EPLESKRELLERE
OG EPLEPLUKKERE

HAGE - GAVER - GARN - INTERIØR
Storgata 51 1870 ØRJE tlf 930 29 223

BYGGERIET

www.byggeriet.no

Byggeriet Ørje Byggmarked

Elgfaret 4, 1870 ØRJE - Tlf: 47 77 55 05

MELD DEG INN NÅ
og tren for

KUN 99,-

i måneden, ut året!

FAMILY
SportsClub

orje@fsc.no | Skolegata 3 | 1870 Ørje
www.fsc.no | 924 61 736 | 69 81 15 50

Ola Kristiansen må gå manuelt til verks når enkelte lagesild har satt seg ekstra fast i garnet.

En liten knekk, og flott rogn i betydelige mengder kommer ut. Med kyndig bearbeiding blir det lekker kaviar som i smak kan måle seg med hva som helst.

Slik ser den ut, lagesilda, som byr på Femsjøens ukjente delikatesse; kaviar.

Lokale patrioter hevder at den smaker bedre enn sin langt mer berømte russiske slektning. Og vesentlig billigere blir den også, for råvarene hentes med egne hender opp fra Femsjøen. Denne idylliske innsjøen helt nederst i Haldenkanalen.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Kaviaren fra Femsjøen smaker fortreffelig, men den kommer ikke på bordet uten en betydelig innsats. Mye jobb. Mye kald og ufyselig jobb for å få den oransje delikatessen ferdig til bruk. Men når alt er vel i hus, gjenstår kun det morsomste; dandering på eksklusive og delikate smørbrød til festlige anledninger.

Verd slitet

Pensjonert gårdbruker og mangeårig lokalpolitiker Ola Kristiansen er vår kjentmann. Fra Rjørelva i Torpedalen går turen ut på Femsjøen. I nabobåten sitter datteren Marianne Kristiansen og den gode nabo Anne Marit Thorby, også hun gårdbruker i idylliske Torpedal. Anne Marit og Ola har samarbeidet i årevis om dette prosjektet; jakten på Femsjøkaviaren.

Midt ute i sjøen går lagesilda i stim. Det er masse av den, og det skyldes kanskje at det ikke er så mange som har oppdaget denne delikatessen. De som fisker er gjerne opptatt av gjedde og abbor, for moro skyld, og en og annen ørret for minnebokas skyld. Eller kanskje mort, til kattens store glede.

– Oj, dette var moro! Så mye lagesild er det ikke ofte vi får på én gang, sier fra venstre Anne Marit Thorby, Marianne Kristiansen og Ola Kristiansen.

Femsjøens ukjente delikatesse

– Vi har fisket lagesild i mange år. Først og fremst for å lage nydelig kaviar til eget bruk, sier Ola Kristiansen.

– **Kaviar bare til eget bruk?**

– I hovedsak ja, sier Anne Marit, men hun legger til at det ikke er noe problem å få solgt delikatessen.

– Men det er mye jobb, og noen økonomisk gullgruve kan dette aldri bli. Da er det like greit å lage kaviar til eget bruk, for den er himmelsk god. Mye bedre enn russisk kaviar, sier Thorby.

– **Og billigere, sier vi.**

Anne Marit gidder ikke en gang å svare. Russisk kaviar har en kilopris på fra 15.000 kroner og oppover.

God fangst

Lagesilda hører til laksefamilien og er en stimfisk. Den ligner litt på vanlig sild, litt på sik. Den er mørk på ryggen. Veldig blank på sidene og hvit under. Størrelsen varierer, men det fleste vi kom over var litt mindre enn en vanlig saltvannssild.

Båtene putrer ut Rjørelva. Vi passerer beiten-de sauer. Kjentmann Ola Kristiansen fungerer som guide. Vi passerer Storøya. Lilleøya neste.

– Der mellom trærne kan du skimte et hus. Der bodde forfatteren Frithjof E. Bye. Han som skrev trilogien om Alv Udda. Det er datteren Solveig som eier hele øya, sier Ola.

Så, etter tjue minutter dukker noen plastkanner opp. Det er bøylene som markerer hvor garnene ble lagt ut dagen før. Vi er midt ute på sjøen. Ved øya Halvførn.

– Navnet henviser til at vi er nøyaktig midt på Femsjøen. Halvveis mellom Torpedal og Tistedal, sier Ola.

Troen på god fangst er liten denne dagen.

– Det er litt tidlig ennå. Det er nok først i november, desember eller kanskje også januar at det er fisk å få.

Men der tok den godeste Ola feil, for fangsten som venter er bortimot eventyrlig.

Hundrevis av sild

Ola Kristiansen, Marianne Kristiansen og Anne Marit Thorby tror knapt det de ser. Allerede etter at det første garnet er trukket, er bøtta full av fisk. Neste garn er like fullt av glinsende sild. Og det tredje. Og det fjerde. Lagesilda henger tett i tett i garnet, og de tre glemmer både regn og vind. Dette er bare helt herlig! Nå skal det

bli kaviar til mang en festlig anledning utover vinteren.

– **Bare kaviar? Vi har «juksa litt» og lest i en fiskebok at lagesild er en god matfisk.**

– Ja, det stemmer, sier Anne Marit.

– Lagesild er utmerket å spise. Den har hvitt kjøtt, og i motsetning til abboren, slipper den raskt. Derfor er silda lett å spise. Jeg pleier å steke den, og det er godt. Men det er nå en gang rognen vi er ute etter, sier hun.

Foredling

Hjemme på gården tas fisken ut av garnene.

– Nå gjenstår jobben med å lage kaviar, sier Anne Marit. Ola knekker elegant fisken og viser rognen. Mye rogn. Mye mer enn vi kunne forestilt oss.

– Rognen kan utgjøre så mye som tjue prosent av fiskens totalvekt. Det blir mye kaviar av dette, sier han.

– **Vanskelig å lage kaviar?**

– Nei, men det er en omstendelig prosess. Først skal rognen ut. Så skal den skyldes og renses. Og saltet. Men det blir himmelsk godt! Helt fantastisk! sier Anne Marit Thorby.

Ordfører Stein Erik Lauvås strålte mer enn noen gang da han åpnet lekeparken i Ørje. – Det er bare herlig å se så mange glade barn, sa han.

Ny og flott lekepark i Ørje

**Vi har sagt det før og gjentar det mer enn gjerne: De får det til i Marker!
Nå er en flunkende ny lekepark åpnet, og daglig er den mer enn velbrukt.**

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Ordfører Stein Erik Lauvås har mang en gang uttrykt stor glede over å få bidra til et godt oppvekstmiljø i Marker. Åpningen av lekeparken ble i så måte en fin avrunding av hans ordførerkarriere i denne omgang. Senere i høst blir ordfører Lauvås til stortingsrepresentant Lauvås.

– Det er alltid morsomt å bidra til at barn og unge får det bra. Synes vi har fått til mye i Marker, og denne lekeparken føyer seg inn i rekken av mange anlegg myntet på barn og unge, sier Lauvås.

Full rulle

Ordføreren foretok den offisielle åpningen av lekeparken. I stedet for «å messe» i vei med politisk snakk, gjorde han kort prosess. Åpnet

parken og inviterte de mange fremmøtte barna direkte inn i lekeapparatene, mens han selv avsluttet «talen» og inviterte store og små på kommunale pølser i kommunalt brød/lompe, med kommunal saft som tilbehør. Ekstra morsomt var det med en mini-forestilling av Stubbefolket. Kort sagt en strålende åpning i strålende vær. Og nok et eksempel på at Marker får det til. For ved siden av lekeparken ligger den flotte skatebanen, som ble åpnet tidligere i år. Bortenfor har vi sandvolleyballbane og enda noe til. For ikke å snakke om den store idrettshallen og det imponerende kunstgressanlegget. Med skolen og rådhuset som nærmeste nabo er Ørje sentrum virkelig blitt et barne- og ungdomsvennlig sted å være. Også for ventende foreldre og foresatte.

De mange fremmøtte barna fikk en liten Stubbefolk-forestilling mens de lekte i den nye parken.

Refleksvester til Aremark

Førsteklassingene i Aremark tar farene forbundet med høstmørket på alvor. I likhet med sine jevngamle i Marker har de unge aremarkingene fått flunkende nye refleksvester av Marker Sparebank. Nylig var markedssjef Tom Lervik på skolen der vestene naturlig nok ble meget godt mottatt av barna.

Markedssjef Tom Lervik i Marker Sparebank og kontaktlærer Mette-Marit Grønmyr sammen med stolte førsteklassinger ikledd helt nye refleksvester. Foto: Lars Martin Jæger.

Aremark G8 – Ørje G8

Det er ikke så ofte Ørje og Aremark møtes på fotballbanen. De spiller gjerne i hver sine serier. Ørje drar som oftest innover i fylket. Aremark drar mot Halden og ytre. Men nylig bød det seg en mulighet. Ørje IL og Aremark IF møttes til treningskamp i «mikroknøtteklassen» – gutter 8 år. Det ble en jevn og vennskapelig batalje på Aremark stadion.

– Vi var så fornøyde alle sammen at vi allerede har bestemt at det skal arrangeres et returoppgjør på kunstgresset i Ørje senere i høst, sier lagleder Lars Jørnar Buer i Ørje IL.

Bak fra venstre: Alexander Trinborg (ØIL), André Solberg (AIF), Ane Skår (ØIL), Cathrine Fosser (ØIL), Johan Ås (ØIL), Gabriel Kolnes (ØIL), Karsten Buer (ØIL), Anders Mårud (ØIL), Jørgen Fagereng (AIF).

Foran fra venstre: Henrik Bekkvik (ØIL), Christian Bredholt Anstensen (AIF), Anton Skrøvseth (AIF), Petrus Kirkerød (AIF), Ørjan Norum (AIF), Oscar Bokerød Strand (AIF), Jonas Hovden Utsi (AIF).

Foto: Lars Jørnar Buer.

Byggmester Jens Frøne

1870 Ørje

Tlf. 905 61 372

E-post: jensfrone@yahoo.no

www.frone.no

“Jeg trenger et nytt hjem”

Vurderer du å bli fosterhjem?
Velkommen til informasjonsmøte tirsdag 15. oktober
kl. 18–20 Sted: Sundløkka, Sarpsborg
Tlf. 466 16 900 - www.fosterhjem.no

Bufetat

Utrolig morsomt med hoppeslott og massevis av andre store, oppblåsbare lekeapparater.

Sukses

Rammen kunne ikke vært bedre rundt årets Barne- og ungdomsfestival i Rømskog. Strålende vær, massevis av attraksjoner og alltid like fantastiske Kørren.

ØVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Det er Rømskog fritidsklubb som arrangerer barne- og ungdomsfestivalen. Leder Marianne Heen er godt fornøyd med årets festival.

– Alt fungerte, og både små og store koste seg hele dagen. Men oppslutningen var nok noe mindre i år enn i fjor, sier hun.

– **Kanskje dere ikke er flinke nok til å markedsføre dere? Et så flott arrangement burde appellere til barn langt utenfor Rømskogs grenser.**

– Ja, vi bør nok tenke på det neste år. Da blir festivalen arrangert 8. september. Det er bare å sette av dagen.

Mest barn

– **Det heter barne- og ungdomsfestival, men vi så ikke så mye til ungdommen, eller aktiviteter for ungdom, for den saks skyld?**

– Det er nok riktig. Det er mest en barnefestival. Men også det skal vi jobbe med frem mot neste års arrangement, sier Marianne Heen.

Barne- og ungdomsfestivalen på Kuøren, Rømskogs stolthet, kunne i år by på trolig det største antall oppblåsbare lekeapparater som noen gang har vært i Grenseland. Fargesprakende sklier, tunneler, tårn og masse annet tiltrakk seg unger hele tiden. Som avbrekk fra lekeøvelsene, kunne små og store besøke noen dyr; lama, høner, kalkun og noen til.

Rømskog-bacalao

I tillegg til tradisjonell kiosk, bød festivalen på et eget minikjøkken i regi av Godfisk. Her fikk folk plukke sjømat og legge på grillen. Alt smakfullt anrettet av fagfolk. Og egen Rømskog-bacalao falt definitivt i smak. For mens barna lekte i apparatene, kunne de voksne kose seg med både mat, drikke og en hyggelig prat.

Barne- og ungdomsfestivalen i Rømskog er kommet for å bli. Og neste år bør barn i både Marker og Aremark sørge for å ta seg en tur til sine venner i nord-øst. For slikt no' har 'em ikke sjæl.

s for barnefestival

Marianne Heen, leder for arrangøren Rømskog Fritidsklubb, var strålende fornøyd.

Godfisk tilbød lekkert dandert sjømat direkte fra grillen.

Rune Jørgensen, til daglig rektor, jobbet på spreng i kiosken.

Ordfører Kari Pettersen fikk smake Rømskog-bacalao. - Veldig godt!

Barn og dyr - en uslæelig kombinasjon.

Lama er fascinerende og spennende dyr. På Kørren fikk både store og små nærkontakt.

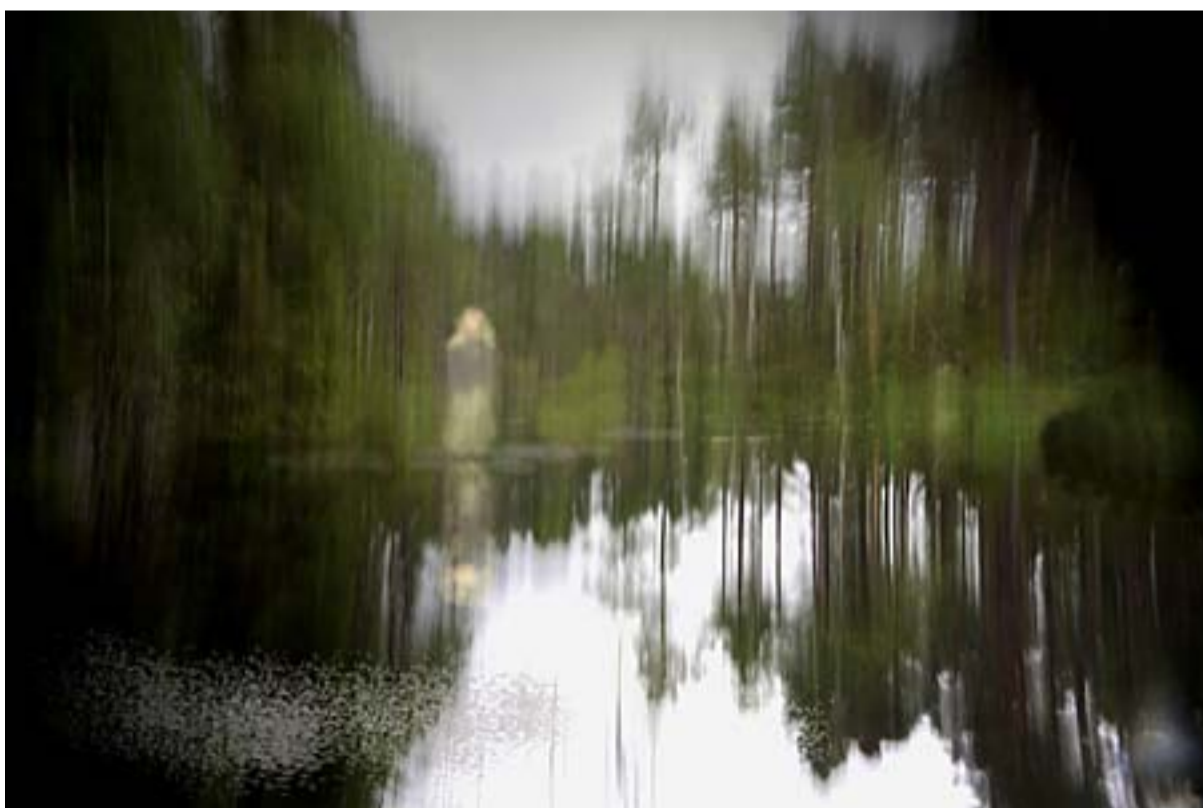
Søstrene Astrid Høiland (tv) og Rakel Haugen storkoste seg på barnefestival. - Vi har barnebarn her, sa de to blide rømsjinging.

Månedens blinkskudd

Finn Wahl tok månedens beste svarthvitt-bilde i Marker Fotoklubb.

Steinar Størholt tok månedens beste fargebilde i Marker Fotoklubb.

Marker Fotoklubb jobber målrettet videre, til glede for både egne medlemmer og publikum. Nå er en ny månedskonkurranse unnagjort. Finn Wahl og Steinar Størholt var best denne gang.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST

Det konkurreres i farger og svarthvitt. Gjennom et finurlig stemmesystem avgjør medlemmene selv hvem som kan smykke seg med tittelen «Månedens bilde». I tillegg til bedømming har gjerne fotoklubben ulike temaer på sine møter. Denne gang kåserte Finn Wahl om Gammelvala i Brunskog, der det vises mange gamle gjenstander til pryd og nytte, gamle arbeidsmetoder,

og ikke minst et henrivende persongalleri. Fotomotivene står i kø.

Resultatene fra kveldskonkurransen i august ble slik:

Farger: 1) Steinar Størholt, 2) Kåre Dybvik, 3) Gerd Berger, 4) Finn Wahl, 5) Steinar Størholt, 5) Dag Krogstad

Svarthvitt: 1) Finn Wahl, 2) Kåre Dybvik, 3) Gerd Berger, 4) Dag Krogstad, 5) Steinar Størholt.

Ivar Skogstad (t.h.) og Gulbrand Eng planlegger å bygge drømmeboliger på Sagodden. Boligene kommer helt i vannkanten i området der bjørketrærne på den andre siden av bukten står. – Alt er klart. Vi må bare selge noen leiligheter til før spaden stikkes i jorda, sier de.

– Her kommer drømmeboligen

Ivar Skogstad og Gulbrand Eng kan nesten ikke vente med å komme i gang. De to er sammen om drømmeboligprosjektet Sagodden Brygge. – Vi har i første omgang planlagt ti leiligheter. To er allerede solgt, sier de.

ØVVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Sagodden Brygge er Ørjes svar på Aker Brygge. Boliger så nær vannkanten at man kan fiske fra verandaen. Det i seg selv er en unik attraksjon. Alle som har forsøkt å skaffe seg hytte eller bolig ved vannet, salt- eller ferskvann, vet hvor vanskelig det er.

– Når sju av de ti leilighetene er solgt, starter byggeprosessen. Går alt som vi ønsker, kan de første flytte inn neste år.

Familieeiendom

– Hvordan har dere fått tak i så unike tomter?

– Hele området har vært i familien. Her lå det gamle sagbruket, og området var regulert til næringsvirksomhet, sier Gulbrand Eng. Han fikk med seg Ivar Skogstad, kjøpte ut området fra resten av familien, og fikk omregulert området til boligformål. Deretter har ideen om å lage drømmeboliger vokst frem. Nå er et delikat prospekt lagt ut, og flere interessenter har meldt seg.

– To leiligheter er allerede solgt til lokale kjøpere. Nå håper vi på å få solgt ytterligere fem leiligheter. Det er kravet for å starte byggingen, sier Eng og Skogstad.

Unik beliggenhet

Området på Sagodden ligger bare et par stenkast fra Ørje sentrum. E18 er nær, men slett ikke sjenerende nær. Rødenessjøen er nærmeste nabo, og utsikten går til den ene naturperlen etter den andre.

– Ja, det er et flott område. Her vil folk få bolig og fritidseiendom i ett. Bedre kan man vel ikke få det, skryter Ivar Skogstad.

De ti leilighetene skal bygges i tre etasjer, fordelt på to bygninger. En leilighet i første etasje. Her blir det også parkeringsanlegg. I annen etasje blir det to leiligheter speilvendt mot hverandre, med store

verandaer. Det samme blir det i tredje. Og i midten blir det et heisanlegg. Foreløpig er det planlagt to slike bygg, men med tiden kan det komme flere.

– I prosjektet ligger det opparbeidelse av utearealer. Sagodden Brygge kommer til å bli et fantastisk fint område, sier Eng og Skogstad.

– Leilighetene ligger på 3,7 og opp mot fire millioner kroner. Man får mye for pengene. Dette skal bli flotte og lettstelte leiligheter med alt tenkelig av moderne fasiliteter.

– Høyere hus gir flere leiligheter og lavere pris per enhet?

– I Marker er det en regel som sier at ingen får bygge mer enn tre etasjer. Det forholder vi oss til. Uten høyhus slipper vi det bypreget vi ikke vil ha her i Marker, sier Gulbrand Eng.

Det er ikke så lenge til jul som du kanskje tror...

Sjekk kalenderen og bestill julebordet nå!

Ta kontakt på tlf. 69 81 21 37 eller firmapost@solstrand-terrasse.no

I mellomtiden serverer vi som vanlig varm lunsj og dagens middag mandag til fredag. Og deilig søndagsmiddag med dessert og kaffe.

Telefon 69 81 21 37
www.solstrand-terrasse.no

Spør oss også om catering!

3D-bilder i Galleri Taylor

Lørdag 28. september kl. 10 åpner et nytt og spennende galleri i Ørje. Galleri Taylor har unike og egenproduserte 3D-bilder for salg. Eget rammeverksted.

Innehaver **Anna Taylor Nyrud** er sertifisert instruktør i USA i paper tole-teknikker og vil tilby ulike typer kurs.

Besøk oss i Storgata 41 (v/Murgården). Telefon 911 57 476

Det skjer i Grenseland

28. SEPTEMBER TIL 27. OKTOBER

SEPTEMBER

LØRDAG 28.

NMK Aremark arrangerer klubbbløp i **bilcross i Brekka**.

Handelsstanden i Ørje arrangerer **Høstmarked i sentrum**.

Rødenes Skytterlag arrangerer **storviltprøve** kl. 09 på Rødenes Skytterbane.

Høstutstilling i Galleri Bruget, Ørje kl. 12-17. Jesse Enquist med to unge venner og Kreativiteket.

SØNDAG 29.

Jaktgudstjeneste ved Hølaug i Rødenes kl. 15. Fremmøte kl. 14.30 for felles transport inn i skogen. Rødenes Menighetsråd arrangerer og står for pølser, kaffe og kaker.

Høstutstilling i Galleri Bruget, Ørje kl. 12-17. Jesse Enquist med to unge venner og Kreativiteket.

MANDAG 30.

Aremark Bygdekvinneklubb inviterer til **møte på Furulund** kl. 19. Emma Mackenzie Paulsrud forteller om sitt liv. Fra sin oppvekst i Kenya til å være gift og bo i Degernes. Internasjonal kvinnegruppe i Aremark er spesielt invitert.

OKTOBER

TIRSDAG 1.

Marker rådhus kl. 17: **Eldredagen i Marker**. Lars Engebretsen forteller om skolehistorien i Marker. Gunhild Nygård tar for seg gamle skolesanger. Bevertning. Arrangør er Eldrerådet.

Siste mulighet for å avlegge **storviltprøve** på Rødenes Skytterbane kl. 18. Arrangør: Rødenes Skytterlag.

ONSDAG 2.

Seniordata i Marker Frivilligsentral kl. 13.

Høstutstilling i Galleri Bruget, Ørje kl. 17-20. Jesse Enquist med to unge venner og Kreativiteket.

TORS DAG 3.

Bygdekinoen på Furulund i Aremark viser kl. 12 «Mormor og de åtte ungene».

Bygdekinoen i Rømskog Kulturhus viser kl. 18. «Mormor og de åtte ungene». Kl. 20 vises «One Direction».

LØRDAG 5.

Høstutstilling i Galleri Bruget, Ørje kl. 12-17. Jesse Enquist med to unge venner og Kreativiteket.

SØNDAG 6.

Ettermiddagssamling i Rømskog Bedehus kl. 17. Opptreden av Barnas Superkørshow. Arrangør: Rømskog misjonsforening.

Høstutstilling i Galleri Bruget, Ørje kl. 12-17. Jesse Enquist med to unge venner og Kreativiteket.

TIRSDAG 8.

Møte med Stein Solberg i Menighetshuset Aremark kl. 19.

TORS DAG 10.

Aremark Pensjonistforening har møte på Furulund kl. 17.

LØRDAG 12.

Konsert med Jon Lotterud i Rømskog Bedehus kl. 20. Arrangør: Rømskog misjonsforening.

ONSDAG 16.

Bygdekinoen i Marker rådhus viser kl. 18 «Hokus Pokus Albert Åberg».

Kulturkveld på Ørje Brug: «Kinamuren på langs med Andresen».

LØRDAG 19.

Årsmøte i Rømskog Skytterlag på skytterhuset kl. 16.

SØNDAG 20.

TV-aksjonen 2013 - Nasjonalforeringen for folkehelsen.

TIRSDAG 22.

Ut på tur med Stemningen Turlag i Rømskog. Fremmøte ved Kommunehuset kl. 18.30.

TORS DAG 24.

Bygdekinoen på Furulund i Aremark viser kl. 18 «Hokus Pokus Albert Åberg».

SØNDAG 27.

Familiefrokost i Menighetshuset Aremark kl. 10.30.

**DU TREFFER
ALLE MED EN
ANNONSE I**

AVISA
Grenseland

Avisa Grenseland når ut til alle innbyggerne i Aremark, Marker og Rømskog. I tillegg leses avisa av de fleste av regionens to tusen hytteeiere og deres gjester.

Neste nummer kommer torsdag 24. oktober.

Husk å bestille annonse i god tid!

TA KONTAKT:

Epost: oyvind.ottersen@grenselandmedia.no

Telefon: 468 24 777

Postadresse: Avisa Grenseland Fosby, 1798 Aremark

AREMARK FORBEREDER 2014

Neste år er det 200 år siden grunnloven ble til på Eidsvold. Det skal markeres over hele landet. I Aremark er jubileumskomiteen godt i gang med forberedelsene. Et historisk hefte, med fokus på Aremarks egen eidsvoldmann Ole Svendsen Iglærød, skrives av Per Fredrik Dahl. Videre jobbes det med en festival på Arestad i mai, og både 17. mai og andre anledninger på forsommeren vil preges av jubileet.

Jubileumskomiteen består av leder Sigmund Holth, Stein Øivind Holter, Dag Lund, Ole Iglærød, Per Fredrik Dahl, Ase Aasgaard og Rita Berget Lindblad (sekretær).

- Vi tar gjerne imot innspill, og spesielt er vi interessert i gamle klær, matoppskrifter og annet som kan knyttes til jubileet, sier Sigmund Holth.

Geirr Lystrup til Aremark

Et kjent artistnavn står på plakaten når Aremark inviterer til konsert i storsalen på Furulund. Fredag 1. november kommer Geirr Lystrup, og det bør være nok til at folk fra hele Grenseland kommer seg ut av godstolen. Arrangementet er et samarbeid mellom kulturkontoret, Frivilligsentralen og Bygdekvinnelaget i Aremark.

**BARNEVERN
VAKTEN**
FOR INDRE ØSTFOLD

- for barn i akutsituasjoner

Telefon: 91 38 92 93

Åpningstid:

Hverdager kl. 16-08.

Helger og høytider:

Hele døgnet

AREMARK KOMMUNE

Rådhuset, 1798 Aremark
Sentralbord: 69 19 96 00
Epost: post@aremark.kommune.no
www.aremark.kommune.no

Frivilligsentralen: Aremark rådhus
E-post: frivilligsentral@aremark.kommune.no

fordrer alle lag og foreninger til å ta det i bruk! Les mer på www.skjer-i.no

Bygdekino

Furulund torsdag 3. oktober kl. 12: «Mormor og de åtte ungene». Kiosksalg av dugnadsgruppe til inntekt for Polentur i 9. klasse.

Torsdag 24. oktober kl. 18: «Hokus Pokus Albert Åberg» og **kl. 20:** Film ikke avklart. Kiosksalg av dugnadsgruppe til inntekt for Polen-tur i 9. klasse.

Fylkestinget vedtok 18. juni 2013 at jakttid for elg i Aremark skal være fra og med 5. oktober til og med 30. november. Hele forskriften kan leses på: <http://www.lovdato.no/for/lf/mv/xv-20130618-0776.html>

Klubbbløp i Brekka

Årets klubbbløp i Brekka lørdag 28. september 9.30 Der skal det avgjøres hvem av NMK Aremarks sjåfører som kan kalle seg klubbmester 2013. Det er gratis inngang og parkering.

Åpningstider

RÅDHUSET

Mandag til fredag 7.45–15.30

SVØMMEHALLEN

Familier: Tir. 17–21, tor. 17–19 og lør. 10–14

Kvinner: Ons. 17–19, tor. 19–21

Menn: Ons. 19–21

Badebilletter kjøpes hos badevakten.

BIBLIOTEKET

Mandag 17–20 Onsdag 10–13 Fredag 10–13
Tirsdag stengt Torsdag 12–18 Lørdag stengt

Politiske møter

Utvalgsmøter torsdag 17. oktober:

- Plan- og utvikling kl. 19

- Oppvekst og kultur kl. 18
- Omsorg kl. 18

Formannskap og Adm.utv.: tor. 24. oktober kl. 13.30
Kommunestyremøte: tor. 31. oktober kl. 19

Tilbud i høstferien

Furulund, svømmehall. Svømmeleksjonskurs i skolens høstferie mandag 30. september til fredag 4. oktober. Kl. 9:30–13:30. Mer info på aremark.kommune.no

VAKSINASJONSDAGER

Mandag 28. oktober kl. 15–18, onsdag 30. oktober kl. 15–18 og torsdag 7. november kl. 12–18.
Sted: Helsestasjonen v/ helsesøster.

Skjer-i

Skjer-i er en app og webtjeneste som hjelper deg med å finne ut hva som skjer i ditt nærmiljø. Vi opp-

MARKER KOMMUNE

Besøksadresse: Storgt 60, 1870 Ørje
Postadresse: Postboks 114, 1871 Ørje
Sentralbord: 69 81 05 00
Epost: post@marker.kommune.no

www.marker.kommune.no

Frivilligsentralen, tlf. 454 03 762
E-post: frivillig@marker.kommune.no

Åpningstider

RÅDHUSET

Mandag til fredag 7.30–15.30
Sentralbordet er åpent 8–15

BIBLIOTEKET

Tirsdag 10–19, torsdag 10–19, lørdag 10–13.

Kommunale møter

Plan- og miljøutvalg: Tirsdag 15. oktober kl. 18.30

Oppvekst- og omsorgsutvalg: Tirsdag 15. oktober kl. 18.30

Formannskap: Torsdag 17. oktober

Kommunestyre: Tirsdag 29. oktober

Utvidet jakttid på elg

Fylkestinget vedtok 18. juni 2013 at jakttid for elg i Marker skal være fra og med 5. oktober til og med 30. november. Det er opphold i elgjakta i Marker fra og med 1. november til og med 14. november. Hele forskriften kan leses på: <http://www.lovdato.no/for/lf/mv/xv-20130618-0776.html>

Kommuneplan for kulturbygg og fysisk aktivitet 2014–2026 Marker kommune

Offentlig ettersyn. **Høringsfrist 11. oktober 2013.**

Plan for sideveger Ørje

Offentlig ettersyn fra 3. september til 15. oktober 2013.

Høstmarked

28. september er det Høstmarked i Ørje sentrum med slagsboder, tivoli på torget, tog rundt i Ørjes gater.

RØMSKOG KOMMUNE

Postadresse: Rømskog kommune, 1950 Rømskog
Telefon: 69 85 91 77

Epost: postmottak@romskog.kommune.no
www.romskog.kommune.no

Åpningstider

KOMMUNALE KONTORER

Mandag til fredag kl. 8–15.30

FRITIDSKLUBBEN

Ungdomslokalet ved industriområdet.

Etter skoletid hver torsdag 5.–7. klasse kl. 13.30–17.

Juniorklubb 1.–7. klasse: En fredag i måneden, lapp deles ut på skolen i forkant, kl. 18–20.

Ungdomsklubb: 13–18 år - siste fredag i måneden kl. 20–23.

Det er gratis inngang og det blir servert enkel mat. På fritidsklubben er det blant annet biljard, bordtennis og kiosksalg. Fritidsklubben arrangerer også Lan, Rømskog barne- og ungdomsfestival og ungdommens kultur mønstring.

Marianne Heen er fritidsklubbleder, hun kan kontaktes på 40 88 22 44 og marianne.heen@romskog.kommune.no

Kommunale møter

Heldagsmøte Formannskapet 14.10.13 kl. 8 på Kommunehuset.

OBS: Formannskapet 30. september flyttes til 14. oktober. Kommunestyret 17. oktober utgår.

Kommunedelplan for idrettsliv, friluftsliv og kulturbygg

2014–2017, Rømskog kommune
– Offentlig ettersyn / Høringsutkast

Høringsfrist: torsdag 10. oktober 2013.

I henhold til plan- og bygningslovens §11–14 kunnigjøres forslag til ovennevnte plan vedtatt utlagt til offentlig ettersyn av Utvalg for oppvekst og omsorg 05.09.2013. Planutkastet setter opp mål og handlingsplan for kulturbygg, idrettsanlegg og områder for friluftsliv i Rømskog kommune.

Forslaget er lagt ut til offentlig ettersyn i service-torget og på kommunens hjemmeside. **Ev. uttalelser/merknader må fremsettes skriftlig innen torsdag 10. oktober 2013** til Rømskog kommune, 1950 Rømskog eller postmottak@romskog.kommune.no
Dokumenter: Høringsutkast delplan for idrett 2014–17.

TV-AKSJONEN 20. OKTOBER

Det er Nasjonalforeningen for folkehelsen som har fått innsamlingen i år. Pengene skal brukes til forskning og til å gjøre livet bedre for mennesker med demens og deres nærmeste.

Men vi er avhengig av hjelp! Vi trenger både sjåfører og bøssebærere og ber om at medlemmene og andre frivillige melder seg til Berit Fagermoen (leder Støtteforeningen) tlf. 92822552 eller mail: bfagerm@broadpark.no innen 10. sept. 2013.

Ingebjørg Bergstrøm (tv) fra Bjørkelangen og søsteren Edel Marie Torkildsen fra Oslo sitter på restene av trappa til hovedhuset på Høkelund der moren ble født og vokste opp. Foto: Privat.

Øivind Strand (t.v.) i Aremark Historielag, Ingebjørg Bergstrøm fra Bjørkelangen, søsteren Edel Marie Torkildsen fra Oslo og Liv Skogdalen i Marker Historielag på Høkelund der søstrene endelig fant sine røtter. Foto: Privat.

Fra Bjørkelangen til Høkelund

Ingebjørg Bergstrøm (85) på Bjørkelangen og hennes søster Edel Marie Torkildsen (83) i Oslo har fått oppfylt en etterlengtet drøm; de fikk se stedet der hennes mor ble født og vokste opp, Høkelund i Øymark.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST

– Vi er veldig takknemlige for at drømmen gikk i oppfyllelse. Uten Øivind Strand i Aremark Historielag hadde vi aldri fått det til, sier den spreke damen som har bodd på Bjørkelangen i førti år.

Tok kontakt

– Ingebjørg ringte meg tidlig i sommer for å få hjelp til å finne husmannsplassen Høkelund i Aremark, forteller Øivind Strand, leder for boplasskomiteen i Aremark Historielag.

– Jeg stilte meg sterkt tvilende til at dette befant seg i Aremark. Ingebjørg henviste da til kirkebøkene hvor det sto at hennes mor var født i Aremark i 1902. Ingebjørg hadde slektshistorikk på dette og sendte det etter hvert til meg. Jeg hadde allerede fått mistanke til at stedet befant seg i Øymark, siden moren var født året før Øymark gikk ut av Aremark kommune. Dette fikk jeg senere bekreftet av de tilsendte papirene. Der sto det Høkelund under Spekkebu. Jeg tok kontakt med grunneier Steinar Nordli, som forklarte hvor stedet lå. Det var ikke lett å finne

restene etter bygningene, men med velvillig hjelp av grunneieren ble det klaff.

Søstre på tur

Marker Historielag ble koblet inn, og søstrene ble invitert på tur til morens fødested. Fra Kasbo ble det kjørt inn til Lømbusæter.

– Derfra måtte vi gå til fots over et jorde og i terreng frem til Høkelund. Jeg hadde advart søstrene om at terrengbiten kunne bli tung, men fikk klar tilbakemelding om at dette var noe de bare skulle gjøre!

– Sammen med Marker Historielags Liv Skogdalen og hennes mann Arild gikk Ingebjørg, hennes mann på 91 og Edel Marie helt frem til Høkelund. Selv om bare trappa til hovedhuset sto igjen, ble det et følelsesladet møte med fortiden, sier Øivind Strand, som hadde gått i forveien for å rydde vei og sørge for tilrettelegging.

– En opplevelse

Ingebjørg Bergstrøm forteller at det hele var en kjempestor opplevelse, selv om bare trappa til hovedhuset sto igjen.

– Jeg var på Høkelund som baby. Har sett bilder, men aldri vært på stedet senere. Nå fikk vi endelig oppleve stedet der vår mor Julie Emilie Hansen Høgelund bodde fra sin fødsel og frem til hun flyttet med sin mor og fire søsken til Kristiania i 1921. Vår bestemor, moren til Julie, het Ida Caroline Kristiansdatter og var født i 1864 i Ødemark i Aremark. Hun var enke da hun flyttet. Hennes mann, Hans Johannessen, ble født i 1830 i Botner, Ødemark. Han døde på Høkelund i 1913.

Viktig dokumentasjon

De to søstrene hadde med seg bilder fra Høkelund. Disse ble overlevert Marker Historielag, som kvitterte med å love at det skal settes opp skilt på plassen.

– Historielagene i Marker og Aremark synes det er spennende når folk tar kontakt for å finne frem til sine røtter. Vi har god kompetanse og håper at denne historien kan bidra til at flere tar kontakt, sier Øivind Strand, som retter en stor takk til grunneier Steinar Nordli på Spekkebo for hans velvillige hjelp.